

Bojan Slačala

Umetnici su večni trn u oku negativaca

FOTO: ROMANA SLAČALA

Sveta dužnost svakog umetnika je kritika. Pozitivna ili negativna, ali kritika. I da bude jasno svima - nikad nije bilo lako, niti će se ikad išta promeniti, kaže muzičar i likovni umetnik Bojan Slačala.

Neven Džodan

POPULARNI NOJZ-POP BEND "Artan Lili" prvi put će u karijeri 6. novembra (20) održati koncert u Kombank dvorani u Beogradu, gde će promovisati reizdanja na CD-u: debija "Artan Lili" i drugog albuma "New Deal", a u okviru koncertnog serijala "Pod maskama" promoterske kuće "Long Play". To je bio povod za razgovor sa Bojanom Slačalom, frontmenom benda "Artan Lili", koji uprkos otežanim okolnostima života u vreme pandemije gura dalje i jedva čeka da sa bine razigra publiku u ritmu pesama "Ako stanemo tu", "Nije svejedno", "Srce", "Ispod kože" ili "D.E.P.R.A.", "Macu"...

Kakav je osećaj pred nastup u nekadašnjem Domu sindikata gde su nekada svirale sve YU muzičke zvezde?

- Lep i potpuno nerealan za ovo vreme. Pre par dana sam pročitao članak o legendarnom barmenu Doma sindikata, gospodi Safeti. To je bila prvotigaško estradna opsada šanka. Posle tog članka mora ti biti drago što tu nastupaš.

Vi ste u skoro nemogućim uslovima u prethodnih nekoliko meseci uspeali da održite nekoliko koncerata. Kako se aktuelne mere protiv pandemije odražavaju na atmosferu na koncertima. Šta je vama najupečatljivije?

- Najludje je bilo u junu, tik nakon onog prvog straha. Svirali smo u Somboru i Novom Sadu. Sve funkcioniše, bend štima, raspoložen. Publika ok, pun trg, sunčan dan. Ali fali neka daska i nama i publici. Kao neka postapokaliptična jeza. A pogledajte situaciju sad - imamo mnogo više zaraženih nego tada, a pet puta smo iskuliraniji. Znači da smo se adaptirali na situaciju. Što je bolje od onih presija s početka godine. Mnogo bolje.

Jesu li pesme sa trećeg albuma zaživele među publikom, odnosno da li su se izdvojili koncertni favoriti?

- Evo, to je jedan od kikseva ovog vremena. Nismo uspeali koncertno promovisati no-

ve pesme koje smo objavili u decembru 2019. Taman kad smo to planirali u martu, morali smo sve da odložimo. Tek sad, nakon desetak koncerata mogu da osetim koliko su te pesme zaživele u publici. Reakcije su sjajne. Na "Macu" pogotovo.

Kako ti kao likovni umetnik vidiš nedavni vandalizam na jednoj retrospektivnoj izložbi strip umetnika?

- Konačno malo svetla u večnoj hladovini. Ali svetla reflektora... Meni je ovaj incident u likovnoj galeriji na nivou SF filma. Ima taj kemp momenat. A o cepanju radova mislim isto kao da, na primer, pitate policajca šta misli o nekom ubistvu. Nema razlike. Vandale treba kazniti. Za kaznu da se bave umetnošću. Objasni mi da je Hitler imao slične kulturno-umetničke metode i da su one bila uvertira za Holokaust i Drugi svetski rat.

I ti si učestvovao nedavno na kolektivnoj izložbi „Ako utopija uspe...“ u Domu omladine sa „Kompozicijom za direktorsku kancelariju PGP“. Da li je i tamo mogao da se dogodi sličan scenario?

- A, pa tamo ipak ima obezbeđenje. Mora čovek misliti o svemu, ako je već hrabar i kurazan, što je umetnička gđneost.

Da li je danas teže (ili lakše) preživeti kao slikar ili kao muzičar?

- Mrtva trka. Ima onaj vic kad trče Crnogorac i Bosanac na 100 metara pa Crnogorac odustane, a Bosanac zaluta. Tako je to. Bar smo se kvalifikovali za vic.

Šta bi u današnjem vremenu bila moralna obaveza umetnika?

- Kao što rekoh, sveta dužnost svakog umetnika je kritika. Pozitivna ili negativna, ali kritika. I da bude jasno svima - nikad nije bilo lako, niti će se ikad išta promeniti. Umetnici su večni trn u oku negativaca. I na tom putu ne mogu da se oslone ni na kog drugog sem na same sebe. Koliko su jaki, toliko će uraditi i dobaciti. To važi za sva vremena i sve prostore. Od Altamire do Mome.

Nedavno je i tvoj drugi bend "Stuttgart online" objavio novu pesmu "Dok hodamo bos". Hoće li uskoro biti koncerta? Ako je moguće tako nešto planirati...

- "Stuttgarti" su neumorni, spremamo nove pesme i biće lepih iznenađenja u bliskoj budućnosti. Objavićemo i treći album na vinilu, a čim se ukaže prva prilika - penjemo se na binu.

Pozorište

Umetnost, presan život, incident...

BEOGRADSKI POZORIŠNI ŽIVOT proteklog vikenda obeležile su dve premijere; „Čitač“ Bernarda Šlika (dramatizacija Fedor Šili) u režiji Borisa Liješevića na Sceni „Olivera i Rade Marković“ **Beogradskog dramskog 24**, oktobra i dan zatim „Jedan Pikaso“ Džefrija Hačera u režiji Erola Kadića na Sceni „Mira Trailović“ u „Ateljeu 212“. I, između ostalog, obe se na ovaj ili onaj način bave odnosom umetnosti i presnog života.

Bingo

Kada bi u jednoj reči trebalo štogod reći o „Čitaču“ **Beogradskog dramskog**, onda bi to bilo - bingo ili bravo.

E sad, premijera jeste počela omanjim incidentom, ali, istini za volju, recimo i to da je bio ispraćen aplauzom publike. Naime, u ovoj (zahvaljujući proslavljenom istoimenom romanu i filmu) poznatoj priči koja se odvija u Nemačkoj posle Drugog svetskog rata, o ljubavi šesnaestogodišnjaka i dvadesetak godina starije žene, koju obeležava činjenica da krije nepismenost i da je služeći Trećem rajhu sudelovala u zločinima, na početku Lješevićeve pozorišne postavke, predočava se njihovo poznavstvo koje rezultira i emotivnim i seksualnim spojem. Prvih desetak minuta predstave obeležilo je, doslovce, štekatanje foto-aparata. A onda je u jednom trenutku Mira Karanović zaustavila magiju pozorišnog čina, rekla foto-reporterima da napuste salu inače nema predstave, dobila gromoglasan aplauz, a kad su oni izašli, kazala „sad nastavljamo“.

Usledila je scena njihovog telesnog, i ne samo telesnog, zbližavanja kroz koju se upečatljivo prelamaју njihovi likovi, karakteri, odnos... Mihaelovu zaljubljenost obeležuje njen iznenadni odlazak, odnosno nestanak da bi je kasnije, kao student prava, video na optuženičkoj klupi kao nacističkog zločinca i suočio se s pitanjem - šta sad; kako oprostiti, kako osuditi, da li je voleo zločinca... Hteo to čovek ili ne, suočavanje je nužno. I kad ga izbegavaš i kad zadržavaš oči, posledice su tu. I ono što smo uradili i što nismo uradili, deo je nas, naših života, deo odgovornosti.

Za razliku od filma u Liješevićevoj postavci „Čitač“ je, pre svega, scenska priča o od-

nosu među generacijama i o odgovornosti. "Zakazali ste, čitava tvoja generacija je zakazala. Dobro, ti i majka niste počinili nacističke zločine. Ali ste ih posmatrali, ili od njih skretali pogled, a nakon '45. tolerisali među sobom zločinca, čak ih i prihvatili. To je vaša generacija, oče. Generacija počinilaca, posmatrača i skrivača pogleda, onih koji su tolerisali i prihvatili", kaže Mihael ocu u jednoj od izuzetnih scena ove predstave.

Od početka do kraja blistava je Mirjana Karanović kao Hana Šmit, i kada se od prikrivene, ali prisutne žudnje za životom upušta u po svim osnovama nedopustivu vezu, i kada pod raznim izgovorima traži da joj se čita jer joj je to (književnost, umetnost) možda i jedino прибежиште, jedini izlaz, pa i smisao, i kada na suđenju preuzima krivicu veću nego što bi trebalo samo da se ne otkrije njena nepismenost, i kada se nakon dugogodišnjih zatvorskih dana ponovo sretno s njim...

Marko Grabež kao Mihael, takođe. Može se reći da je skočio za stepenicu više u odnosu na inače hvaleno vredno proletošnje izvođenje na generalnoj probi. S jedne strane

mladalački uznesen, sa druge generacijski beskompromisan, sa treće pošten u odnosu prema sebi i drugima, iznad svega zapitan. Grabež je Mihaela otelotvorio punokrvno, svedeno i snažno u isli man.

Više nego interesantnom glumačkom bojom obeležio je Boda Ninković i Mihaelovog oca koji, sagledavajući istorijsku odgovornost, sinu veli da kolektivna krivica može biti i zadatak obnavljanja ljudskosti, i kao sudija koji mereći fakta zna da pravo i pravda najčešće ne idu zajedno.

Igrajući po više uloga Milica Zarić, Jadranka Selec i Ivan Tomić su glumački hvale vredno organsko tkivo ovog ostvarenja za koje se mirne duše može očekivati na kartu više a za koje scenografiju potpisuje Janja Valjarević, kostimografiju Dragana Ladevac, a muziku Stefan Čirić.

Gernika

Pitanje šta umetnost može ili ne može bilo je u jednoj od glavnih uloga i u predstavi "Jedan Pikaso" Džefrija Hačera u režiji Erola Kadića.

Da li je "Gernika" slavnog slikara - nastala 1937. inspirisana realnim masa-

krom postal simbolom anti-ratnog krika - ista promeni-la, spasla i jedan život...

Oslanjajući se na poznate biografske podatke iz života ovog svestranog španskog umetnika, kao i na istorijsku faktografiju iz perioda Drugog svetskog rata, Hačer je, između ostalog, fokusirao uzbudljivu spekulaciju: Kako bi izgledao mogući susret poznatog umetnika, za koga znamo da je period okupacije proveo u Parizu, i predstavnik nacističkog režima, u ovoj drami vrlo privlačne i obrazovane Gospođice Fišer koju ubedljivo tumači Sofija Jurićin s merom otkrivajućih njene slojeve; od (ne)svesnih razloga za pripadnost nacistima do sagledavanja umetnosti i kao izvora ličnog smisla i punoće življenja.

Zagonetnog genija harizmatični Tihomir Stanić je dočarao kao pomalo razbarušenog, između ostalog ne skrivajući ranjivost i osetljivost iza naoko sigurnog nastupa, svojevrne (kral-kotrajne) isključivosti, povremene zavodljivosti...

Ukratko, u svakakvim vetrometinama, a i kad se one malčko utišaju, iako stvari nikad nisu ni jednostavne ni crno-bele, valja svakom naći u šta će makar za nijansu više upreti svoj pogled; u Fišerkinu "svi smo mi za nešto krivi, samo treba naći odgovarajući zakon" ili Pikasovo "najgora umetnost na svetu je politička umetnost".

Muziku za predstavu uradio je Branislav Pipović, scenograf je Marija Jevtić, a kostimograf Ivana Ristić.

T. NJEZIC

Premijera "Čitača" jeste počela omanjim incidentom, ali, istini za volju, recimo i to da je bio ispraćen aplauzom publike